

Uddannelsesprogram for introduktionsuddannelsen i gynækologi og obstetrik Amtssygehuset i Herlev

Forord

Tillykke med din ansættelse i hoveduddannelsesstilling ved Gynækologisk-obstetrisk, Amtssygehuset i Herlev.

DSOG's målbeskrivelse fra februar 2003 er udgangspunktet for de kompetencer, der skal opnås i løbet af det næste år. Kravene til kompetencerne er et minimum. Derfor forudsættes, at du er opsøgende og aktiv i det daglige arbejde. Vi er alle indstillet på, at du får mest muligt ud af din ansættelse.

Uddannelsesprogrammet beskriver nærmere, hvordan du opnår kompetencerne anført i målbeskrivelsen. Dette program, målbeskrivelsen samt logbogen for introduktionsuddannelse udgør således det samlede uddannelsesmateriale. Ved introduktionssamtalen skal du sammen med din vejleder afgøre, om dit personlige uddannelsesprogram skal afvige fra standarden – der kunne være kompetencer, du havde erhvervet i forvejen.

1	INDLEDNING	3
1.1	GYNÆKOLOGISK-OBSTETRISKE AFDELINGER I REGION ØST	3
1.2	OVERORDNET FORMÅL MED INTRODUKTIONSUDDANNELSEN	3
2	PRÆSENTATION AF UDDANNELSESFORLØBET	4
3	PRÆSENTATION AF KOMPETENCEUDVIKLING	5
3.1	ANSÆTTELSESTED	5
3.2	PERIODE.....	5
3.3	KOMPETENCER	5
3.3.1	<i>Færdighedsudviklende perioder.....</i>	5
3.3.2	<i>Fokuserede kliniske ophold.....</i>	6
3.3.3	<i>Kompetencer i introduktionsuddannelsen i gynækologi og obstetrik .....</i>	6
3.3.4	<i>Forløbsplan for introduktionsuddannelsen .....</i>	9
4	LÆRINGSSTRATEGI.....	9
4.1	MESTERLÆRE I KLINISK ARBEJDE.....	9
4.2	FÆRDIGHEDSUDVIKLENDE PERIODER.....	9
4.3	FOKUSERET KLINISK OPHOLD.....	10
4.4	FÆRDIGHEDSTRÆNING PÅ FØDEFANTOM	10
4.5	SELVSTUDIUM	10
4.6	UNDERVISNINGSSOPGAVER.....	10
4.7	FREMLÆGGELSE VED AFDELINGSUNDERVISNING OG KONFERENCER	10
4.8	OPGAVER OG FORSKNING.....	10
5	EVALUERINGSSTRATEGI	10
5.1	SKEMA OVER ANVENDTE EVALUERINGSMETODER	11
5.2	PORTEFØLJE.....	12
5.3	PORTEFØLJEVURDERING AF CASES.....	12
5.4	OBSERVATION AF KLINISK ARBEJDE	13
5.4.1	<i>Vurderingsskala.....</i>	13
5.4.2	<i>Checkliste ved struktureret klinisk observation .....</i>	13
5.4.3	<i>Checkliste til optælling af gennemført aktivitet.....</i>	13
5.4.4	<i>360-graders evaluering .....</i>	13
5.4.5	<i>Vejledersamtale.....</i>	14
5.4.6	<i>Godkendte kurser.....</i>	14
6	EVALUERING AF DEN LÆGELIGE VIDEREUDDANNELSE	14
7	VEJLEDNING I DEN LÆGELIGE VIDEREUDDANNELSE	15
8	AFDELINGSSPECIFIKKE BILAG.....	15

1. Indledning

Gynækologi og obstetrik omfatter delområderne reproduktiv gynækologi herunder infertilitet, urogynækologi, gynækologisk onkologi og føto-maternel medicin. Gynækologi omfatter forebyggelse, udredning og behandling af sygdomme og symptomer i de kvindelige kønsorganer, diagnostik og behandling af fertilitetsproblemer, svangerskabsforebyggelse, svangerskabsafbrydelse og kønshormonbehandling og udredning og behandling af forandringer i bækkenbund og nedre urinveje. Obstetrik omfatter også sundhedsfremme, forebyggelse, undersøgelser og behandling under svangerskab, fødsel og i barselsperioden. Desuden varetager specialet en stor del af den prænatale genetiske rådgivning, herunder de prænatale diagnostiske prøveudtagninger.

På flere sygehuse behandler gynækologer i samarbejde med de retsmedicinske institutter ofre for seksualiseret vold. Specialet har en bred berøringsflade til almen praksis, bl.a. vedrørende svangerskabsforebyggelse, svangreomsorg og gynækologiske problemstillinger.

Specialet samarbejder med jordemodervæsenet omkring svangerskab og fødsel. Specialet har endvidere samarbejde med anæstesi, pædiatri, klinisk genetik, onkologi, patologi, psykiatri, radiologi, intern medicin, retsmedicin, urologi, kirurgisk gastroenterologi og plastikkirurgi.

Endelig foregår en del gynækologisk aktivitet i gynækologisk speciallægepraksis, som overvejende findes i de større byområder.

Dansk Selskab for Obstetrik og Gynækologi (DSOG) er specialets videnskabelige selskab. Se www.dsoq.dk

1.1 Gynækologisk-obstetriske afdelinger i Region Øst

I region øst var der februar 2004 12 afdelinger med gynækologisk obstetrisk funktion, heraf 3 afdelinger med lands- og landsdelsfunktioner (Rigshospitalet, Glostrup og Herlev).

- H:S: Rigshospitalet, Hvidovre og Frederiksberg.
- Københavns amt: Glostrup, Herlev og Gentofte
- Roskilde amt: Roskilde
- Frederiksborg amt: Hillerød
- Vestsjællands amt: Holbæk og Slagelse
- Storstrøms amt: Næstved og Nykøbing

I Region Øst var der i 2001 179 speciallæger ansat i tidsubegrænsede stillinger i hospitalssektoren og 56 i speciallæge praksis.

Introduktionsuddannelsen gennemføres ved ansættelse på en gynækologisk-obstetrisk afdeling og er af 12 måneders varighed. Ansættelsen kan påbegyndes efter endt turnusuddannelse.

1.2 Overordnet formål med introduktionsuddannelsen

Formålet med introduktionsuddannelsen i gynækologi og obstetrik er, at den uddannelsessøgende læge skal:

- tilegne sig viden, færdigheder og holdninger, der muliggør helhedsbetragtninger i forebyggende og behandlende gynækologisk/obstetrisk praksis, og som skaber forudsætning for at fortsætte i hoveduddannelsen
- få træning i at tage ansvar for egen faglige udvikling
- udvikle evnen til at formidle et fagligt budskab til kolleger og andet sundhedspersonale
- få introduktion til de videnskabelige metoder, der knytter sig til det gynækologisk/obstetriske speciale
- få afklaret om en speciallægeuddannelse i gynækologi og obstetrik er den rette karrierevej.

Herudover skal afdelingen vurdere om en speciallægeuddannelse i gynækologi og obstetrik kan anbefales den uddannelsessøgende. Sideløbende med den kliniske ansættelse gennemføres:

- tværfagligt består af 2 dages kursus i ledelse, administration og samarbejde. Dette kursus vil være planlagt af Sundhedsstyrelsen. Formål og indhold fremgår af Sundhedsstyrelsens "Retningslinier for de tværfaglige kurser i den lægelige videreuddannelse"

Af målbeskrivelsen og logbogen fremgår de kompetencer, der skal opfyldes i introduktionsuddannelsen. Se

<http://www.dsog.dk/files/maalbeskrivelse.pdf>

http://www.dsog.dk/files/logbog_%20gyn_obs_godkendt_aug_2003.pdf

2. Præsentation af uddannelsesforløbet

Introduktionsuddannelsen finder sted under en 12 måneders ansættelse ved gynækologisk obstetrisk afdeling, Amtssygehuset i Herlev. Introduktionsuddannelsen vil du kunne gennemføre på afdelingen uden at du har behov for ophold andetsteds.

Gynækologisk obstetrisk afdeling i Herlev har et optageområde på ca 200.000, og varetager behandling indenfor alle subspecialer, dvs behandling indenfor reproduktiv gynækologi, gynækologisk onkologi, inkontinens og føtomaternel medicin. Afdelingen har landsdelsfunktion inden for gynækologisk onkologi og fertilitetsbehandling.

Afdelingsledelsen består af en ledende overlæge, chefjordemoder og ledende oversygeplejerske. Herudover er der ansat **otte overlæger, 7 afdelingslæger, tre 1. reservelæger og 7 i forvagt (to i starten af deres hoveduddannelse,** to i introduktionsuddannelse og tre i blok ansættelse til andre speciallægeuddannelser.

Obstetrisk afsnit

Omfatter fødegang, akut svangreafsnit, svangreafsnit, barselsafsnit, svangreambulatorium samt jdm. konsultationer. De obstetriske afsnit varetager omsorgen for såvel raske som patologisk gravide, i samarbejde med sygehusets pædiatriske vagthavende, medicinske gastroenterologer, endokrinologer, nefrologer, urologer og afdelingens egen ultralydsfunktion. Der henvises til landsdelscenter (Glostrup eller Rigshospitalet) ved formodning om forløsning før 34 uger, ved diabetes mellitus, ved erythrocytimmunisering, ved føtomaternel thrombocytopeni og i enkelte andre situationer. Obstetrisk sektion ledes af to overlæger, en afdelingssygeplejerske og en chefjordemoder.

Der forløses årligt 2800 kvinder på afdelingen, primært borgere fra amtet, mens omkring **xx%** er udenamtspatienter, fortrinsvis fra Frederiksborg Amt. I alt forløses ca. 20% ved sectio.

Gynækologisk afsnit

Der er i den gynækologiske funktion etableret en almen gynækologisk sektion (benigne gynækologiske sygdomme), en onkologisk sektion (gynækologisk onkologi), en fertilitetsklinik samt et ultralydsafsnit. Gynækologisk afsnit består et gynækologisk ambulatorium (G114), et gynækologisk sengeafsnit (G115) med 40 senge inkl. to undersøgelsesstuer med mulighed for at undersøge akutte patienter, et operationsafsnit på centrale operationsgang og et sammedagskirurgisk afsnit (på 4. etage).

Gynækologisk ambulatorium varetager årligt 3.800 ambulante besøg. Der er specialambulatorier, som varetager kontrol og behandling af hhv onkologiske patienter, ptt med urogynækologiske problemer, et behandlingsambulatorium til udredning af kvinder med cervikale prækankroser og blødningsproblemer.

Afdelingen råder over et operationsleje dagligt, hvor der årligt foretages ca. 260 hysterektomier, fordelt med ca. 150 abdominale, 75 vaginale samt 35 radikale hysterektomier. Der foretages ca. **x0** prolapsoperationer, **300 laparoskopiske operationer** samt 10 radikale vulvektomier.

På sammedagskirurgisk afsnit foretages årligt ca **xx0 indgreb**. I afsnittet udføres primært mindre laparoskopiske og vaginale operationer, hysteroskopiske indgreb samt kirurgiske aborter.

Ultralydsafsnit

Ultralydsafsnittet (G114) foretager obstetriske og gynækologiske ultralydsskanninger samt prænatale diagnostiske procedurer. Der blev i 2003 foretaget x000 skanninger og det forventes at der i 2005 vil blive foretaget 8000 skanninger. Ultralydsafsnittet står for genetiske rådgivning af amtets gravide med arvelige sygdomme. Ultralydsafsnittet foretager kontrol af gravide med svært væksthæmmede fostre, flerfoldsgravide, fosterhjerteskaninger og misdannelsesskanninger.

I 2003 blev der foretaget x00 invasive indgreb. Afsnittet modtager en del henvisninger fra de tilstødende amter til invasive indgreb og til 'second opinion'.

Afsnittet er bemanded med en overlæge, 2 jordemødre, 2 sygeplejersker og to sekretærer. Afsnittet deltager i oplæringen af introduktionslæger og i hoveduddannelsen vil kursisterne få et fokuseret ophold.

Fertilitetsklinikken

Udfører alle former for avanceret assisteret reproduktion, og er amtsligt center for udredning og behandling af infertile par. Der er (2004) ansat en professor, to overlæger, en afdelingslæge, og x sygeplejersker på klinikken. Klinikken læger deltager i afdelingens vagtdækning.

Afdelingen har følgende konferencer:

Morgenkonference, dagligt	kl. 8.00 - 8.30.
Hver fredag er der undervisning	kl. 8.15 - 9.00
Obstetrisk conference, fødegang	kl. 14.00
Patologkonference hver tirsdag	kl. 14.00
Pædiater(obstetrisk/UL conference)	kl. 14.00 sidste torsdag i hver måned

For opdaterede oplysninger henvises til vagtskema

3 Præsentation af kompetenceudvikling

3.1 Ansættelsessted

Introduktionsuddannelsen foregår alene på gynækologisk-obstetrisk afdeling, amtssygehuset i Herlev.

3.2 Periode

Ansættelsesperioden er 12 måneder.

3.3 Kompetencer

Målbeskrivelsen og logbogen for introduktionsuddannelsen beskriver hvilke kompetencer, der skal opnås.

Nedenstående uddannelsesprogram er opbygget således, at der for de enkelte kompetencer er angivet, hvordan kompetencen skal opnås ved ansættelse i introduktionsstillingen i aktuelle ansættelse (læringsstrategien).

I afsnit 3.4 er en forløbsplan, der beskriver tidsmæssigt hvornår i uddannelsesforløbet forskellige kompetencer i introduktionsuddannelse kan forventes evalueret.

De anvendte lærings- og evalueringsstrategier forklares i punkt 4 og 5.

3.3.1 Færdighedsudviklende perioder

Vi sigter imod at du gennemløber følgende færdighedsudviklende perioder:

- færdighedsudviklende periode i gynækologisk/obstetrisk ultralyd på 1-2 uger
- færdighedsudviklende periode på fødegangen i 2 uger
- færdighedsudviklende periode på operationsgangen i 1-2 uger

3.3.2 Fokuserede kliniske ophold

Der vil ikke blive etableret fokuserede ophold under dit ophold på gynækologisk obstetrisk afdeling, Roskilde Amts Sygehus, Roskilde.

3.3.3 Kompetencer i introduktionsuddannelsen i gynækologi og obstetrik

PV: porteføljevurdering, CL: checkliste, UL-bill.: ultralyd

Kompetencer Fra logbogen	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi
<p>I 1 Udrede, informere og i samarbejde med senior læge foreslå undersøgelser og behandling af</p> <ul style="list-style-type: none"> • blødningsforstyrrelser • akutte og kroniske underlivssmerter herunder kunne • optage speciale-relevant anamnese • udføre GU med podninger og cytologi • udføre vaginal UL med bestemmelse af endometrietykkelse • udføre endometriediagnostisk (abrasio / endometriebiopsi) <p>udføre kirurgisk behandling af vulva-absces og marsupialisatio.</p>	<p>Mesterlære:</p> <ul style="list-style-type: none"> - I ambulatoriet, initialt som "føl", herefter egne ambulatoriedage med mulighed for supervision. - I vagten (GU, podning, UL) med mulighed for supervision. - På OP (abscesbehandling), superviseret af senior læge. <p>Selvstudium af teoretisk baggrund. Hindsgavlsguidelines</p>	Observation af klinisk arbejde
		PV: ca 5 cases
		CL: abrasio/endometriebiopsi, kompetenceniveau D:
		CL: vulvaabsces/marsupialisatio, kompetenceniveau D
<p>I 2 Optage anamnese, rådgive, undersøge og behandle kvinder, der ønsker provokeret abort herunder</p> <ul style="list-style-type: none"> • udføre GU og vaginal UL til gestationsalder-bestemmelse (CRL) • ordinere og iværksætte medicinsk ab.pro. • foretage kirurgisk ab.pro. • redegøre for lovgivningen omkring provokeret abort. 	<p>Mesterlære:</p> <ul style="list-style-type: none"> - I ambulatoriet (indskrivning til meicinsk. og kiurgisk ab. prov.) - I sammedagskirurgisk afsnit (udførelse af kirurgisk ab. prov.) <p>Selvstudium (lovgivningen, instruks for med. ab. prov.) Se endvidere www.abortnet.dk www.civildir.dk</p>	Observation af klinisk arbejde
		Struktureret klinisk observation af kir.ab.pro, kompetenceniveau D (7.1.4)
<p>I 3 Informere om kontractionsmetoder, og iværksætte og kontrollere behandlingen, herunder kunne oplægge og fjerne spiral</p>	<p>Mesterlære:</p> <ul style="list-style-type: none"> • AC-klinik med oplæggelse/fjernelse af spiral <p>Selvstudium (se hindgavlsguidelines)</p>	Observation af klinisk arbejde
<p>I 4 Optage anamnese, undersøge og rådgive ved sterilisation, og kunne redegøre for lovgivningen</p>	<p>Mesterlære i ambulatoriet. Selvstudium af lovgivningen. Se www.civildir.dk</p>	Observation af klinisk arbejde
<p>I 5 Udrede, behandle og informere patient og eventuel partner om seksuelt overførte sygdomme og rådgive om forebyggelse.</p>	<p>Mesterlære i ambulatorium/vagt.</p>	Observation af klinisk arbejde
<p>I 6 Udrede, informere og behandle pt. med tidlig graviditets-komplikationer og hyperemesis, herunder</p>	<p>UL: Færdighedsudviklende modul i UL, mesterlære i ambulatorium og vagt.</p>	Observation af klinisk arbejde

Kompetencer Fra logbogen	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi
<ul style="list-style-type: none"> • anvende vaginal UL • tolke serum HCG • udføre evacuatio uteri • medicinsk behandling af missed abortion. 	HCG: I samarbejde med bagvagt se og tolke HCG-svar. Evac.: Superviseret i SDK/OP Missed abortion: selvstudium af instruks	PV: af 5 cases
		CL: evacuatio uteri, kompetenceniveau D
I 7 Foretage vagl UL og visualisere <ul style="list-style-type: none"> • en intrauterin graviditet i 1. trimester • blommeseæk • hjerteaktion og udmåle <ul style="list-style-type: none"> • gestationssæk og CRL 	Færdighedsudviklende modul i UL. Mesterlære i ambulatorium og vagt. UL-dokumentation	Observation af klinisk arbejde
		PV: ca 25 vaginale UL-bill. af tidlig grav kompl. Vejleder i fertilitetsafsnit el UL afsn. foretager billedvurdering
I 8 Vurdere den normalt gravide og derved kunne skelne mellem den normale og den patologiske graviditet og vurdere behovet for henvisning til speciallæge, herunder <ul style="list-style-type: none"> • udføre udvendig undersøgelse (in SF-mål) • udføre vaginal undersøgelse • tolke blodprøver, CTG og ultralydfund 	Mesterlære <ul style="list-style-type: none"> • I svangreambulatoriet. Initialt som "føl", derefter med selvstændige ambulatoriedage med mulighed for supervision. • Deltagelse i stuegang på svangreafsnit • Deltagelse i fødsel sammen med jordemoder på fødegang UL-dokumentation/cases	Observation af klinisk arbejde
		Porteføljevurdering af 5 cases
I 9 Lede og forløse en vaginal normal fødsel, herunder vurdere caputs stilling, stand og rotation og vurdere behov for smertelindring,	2 ugers færdighedsudviklende ophold på fødegangen. Fantom-øvelser. Selvstudium af den teoretiske del.	Observation af klinisk arbejde (ved jordemoder)
		CL: Normale forløsninger, kompetenceniveau D
I 10 Anlægge og suturere episiotomi samt mindre vaginalbristninger	<ul style="list-style-type: none"> • 2 ugers færdighedsudviklende ophold på fødegang. • Superviseret deltagelse i vagten. • Gennemsyn af instruktionsvideo 	Observation af klinisk arbejde
		CL: Sutur af episiotomi og bristning, kompetence niveau D
I 11 Stille indikationen for og anlægge vacuumekstraktion	Fantom-øvelser i forbindelse med ophold på fødegangen. Fantom-øvelser med struktureret klinisk observation. Deltagelse i vagten, superviseret af bagvagt. Se Sandbjerg guidelines	CL: Struktureret observation (fantom) 7.1.1
		CL: SKO, kompetenceniveau D 7.1.1
I 12 Forløsning af fastsiddende skuldre på fødefantom	Fantom-øvelser med struktureret klinisk observation.	CL: Forløsning af fastsiddende skuldre på fødefantom Struktureret observation på fantom 7.1.2
I 13 Vurdere og initiere medicinsk behandling af postpartum blødning	Færdighedsudviklende ophold på fødegangen. Deltagelse i vagten i samarbejde med senior læge.	Observation af klinisk arbejde
		Porteføljevurdering af 3 cases
I 14 Udføre sectio under supervision	Mesterlære på OP.	Observation af klinisk arbejde
		CL: Sectio, kompetenceniveau C

Kompetencer Fra logbogen	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi
I 15 Tolke en CTG og bedømme om der er behov for involvering af senior læge	Færdighedsudviklende ophold på fødegang. Selvstudium af teoretisk baggrund.	Observation af klinisk arbejde
	Mesterlære: i vagten og ved obstetrisk konf.	Porteføljevurdering af 5 cases
I 16 I puerperiet vurdere indikation for behandling og iværksætte behandling af puerperale infektioner og mastitis.	Mesterlære: i vagten stuegang på G75	Observation af klinisk arbejde
I 17 Etablere god læge-patient kontakt indenfor rammerne af det gynækologisk/obstetriske speciale	Mesterlære/rollemodeller: - optagelse af journaler. - information af patienter (præ-/postoperativt) - samtaler i ambulatoriet med patient og pårørende - 360 graders evaluering Evt. suppleret med en dag i lab. for kliniske færdigheder.	Observation af klinisk arbejde
		Vejledersamtale
		360-graders evaluering 7.2
I 18 Udvide forståelse, tillid, respekt, fortrolighed og handle empatisk overfor patienten samtidig med at den professionelle relation opretholdes	Som I 17. Støtte fra vejleder og andre personalegrupper omkring den svære samtale.	Observation af klinisk arbejde
		Vejledersamtale 360-graders evaluering 7.2
I 19 Informere patient og pårørende og sikre forståelse på en menneskelig måde og inddrage dem i beslutningen om valg af behandling	Som I 17.	Observation af klinisk arbejde
		Vejledersamtale 360-graders evaluering 7.2
I 20 Samarbejde i den kliniske situation ved planlagte aktiviteter (stuegang, ambulatoriefunktion, elektive operationer etc.) og akutte situationer (akutte situationer på fødegang, sikre det akutte tilsyn)	Som I 17 Mesterlære i kliniske situationer. Støtte fra kliniske vejledere. To dages kursus i ledelse, administration og samarbejde afholdt af videreuddannelsesrådet region øst.	Observation af klinisk arbejde
		Vejledersamtale
		360 graders evaluering 7.2
I 21 Foretage litteratursøgning	Som led i fremlæggelse på morgenkonf. Tilstræbe deltagelse i forskningsprojekt i løbet af introduktionsuddannelsen.	Porteføljevurdering af litteratursøgninger
		Vejledersamtale
I 22 Vurdere videnskabelig litteratur og statistiske metoder i en videnskabelig artikel og lærebog	Aktiv deltagelse i afdelingens morgenundervisning og konferencer.	Porteføljevurdering af fremlæggelser og undervisning
		Vejledersamtale
I 23 Formidle et videnskabeligt budskab til kolleger og andet personale	Oplæg ved konferencer og morgenundervisning min ca hver 8. uge. Evt. undervisning af plejepersonale og jordemødre.	Porteføljevurdering af fremlæggelser og undervisning
		Vejledersamtale
I 24 Etablere, fastholde og afslutte en lægefaglig relation til patienter og pårørende	Mesterlære. Forsøge at skabe mulighed for kontinuitet i patient-behandlingen med opfølgning af prøvesvar og lign. Se end. I 17	Vejledersamtale
		360-graders evaluering 7.2

Kompetencer Fra logbogen	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi
I 25 Udvide lægefaglig personlig og interpersonel adfærd	Mesterlære/rollemodeller. Se end I 17	Vejledersamtale
I 26 Foretage en etisk analyse og handle på vurderingen.	Mesterlære. Samarbejde med senior læge i den enkelte situation. Mulighed for diskussion på konferencer.	Observation af klinisk arbejde
		Vejledersamtale

3.3,4 Forløbsplan for introduktionsuddannelsen

Formålet med en forløbsplan er at anføre en logisk rækkefølge at blive evalueret m.h.p. om en kompetence er opnået.

Forløbsplan skal tilpasses det enkelte arbejdssted ud fra muligheder og driftshensyn.

Tallene henviser til de tal der står anført ud for hver kompetence.

Tidspunkt for evaluering	1. og 2. måned	3 og 4. måned	5. og 6 måned	7. og 8. måned	9. og 10 måned	11. og 12 måned
Kompetence	6, 8, 9, 10, 13, 15	2, 7	11, 12, 14, 16	1, 3, 4, 5, 21	22, 23	17, 18, 19, 20, 24, 25, 26
	-2 uger på FG -1 dag i fertilitetsamb.	-1 uge UL -1 uge OP	-1 uge OP	-1 uge UL	Tværfagligt kursus	

4. Læringsstrategi

Målbeskrivelsen for speciallægeuddannelsen i gynækologi og obstetrik godkendt februar 2003 beskriver følgende læringsmetoder

- Specialespecifikke kurser (U-kurser)
- Tværfaglige kurser
- Mesterlære i klinisk arbejde
- Færdighedsudviklende perioder
- Fokuseret klinisk ophold
- Færdighedstræning på fødefantom
- Selvstudium
- Undervisningsopgaver
- Fremlæggelse ved afdelingsundervisning og konferencer
- Opgaver og forskning
- Antal operative og obstetriske indgreb
- Billeddokumentation for UL

Nedenfor kommenteres udvalgte læringsmetoder. Den fulde ordlyd kan læses i målbeskrivelsen.

4.1 Mesterlære i klinisk arbejde

Den foregår gennem deltagelse i det praktiske arbejde i afdelingen, skadestuen, operationsgangen, fødestuen, ambulatorium, mv. I moderne forstand er mesterlære en form for reflekterende læring.

4.2 Færdighedsudviklende perioder

Formålet med færdighedsudviklende perioder er gennem en sammenhængende arbejdsperiode at opbygge kliniske færdigheder i hhv. UL, fødegangsarbejde og operative færdigheder. Perioderne er en obligatorisk del af uddannelsesforløbet.

Færdighedsudviklende periode i gynækologisk/obstetrisk ultralyd (5 dage)

Alle dage placeres indenfor den første ansættelsesmåned i ultralydafsnittet/imminenssklinikken.

Færdighedsudviklende periode på fødegangen (2uger)

Alle dage placeres indenfor den første ansættelsesmåned. Desuden klinisk arbejde på fødegangen.

Færdighedsudviklende periode på operationsgangen (2uger) og dagkirurgisk afsnit

Der planlægges ikke sammenhængende dage, men det planlægges at introduktionslægen hurtigt deltager ved sectio. Der planlægges dage i SDK superviseret af senior læge.

I de færdighedsudviklende perioder vil den uddannelsessøgende læge i introduktionsuddannelsen kun have begrænset klinisk ansvar.

4.3 Fokuseret klinisk ophold

Formålet med et fokuseret klinisk ophold er at give muligheder for korterevarende ophold på afdelinger, klinikker mv. der dækker arbejdsfelter, som den uddannelsessøgende læge ellers ikke opnår erfaring med gennem ansættelse i introduktionsuddannelse.

Der vil ikke blive arrangeret fokuserede kliniske ophold under din ansættelse på gynækologisk obstetrisk afdeling i Herlev.

4.4 Færdighedstræning på fødefantom

En række af de obstetriske håndgreb i introduktionsuddannelsen foreslås trænet på fødefantomer.

Se I 3; I 11,; I 12

4.5 Selvstudium

Selvstudium vil sige at den enkelte, med eller uden hjælp fra andre, tager initiativ til at definere sine behov for læring, formulerer sine læringsmål, identificerer ressourcer og læringsstrategier hertil, og selv vurderer resultaterne. Læste artikler, litteratursøgninger, arbejde med PC-programmer registreres i porteføljen. Følgende litteratur anbefales:

1. Williams Obstetrics. Appleton & Lange 2001; ISBN 8762801570
2. Te Linde's. Operative Gynecology 2003
3. David H. Nicholas, Clyde L. Randall. Vaginal Surgery; ASIN: 0683064916
4. Speroff L et al. Clinical Gynaecology Infertility and Sterility 1999.

4.6 Undervisningsopgaver

Undervisning af andre kan omfatte læger og alle andre personalegrupper og patienter. Undervisningsopgaver registreres i porteføljen.

4.7 Fremlæggelse ved afdelingsundervisning og konferencer

Fremlæggelse ved afdelingsundervisning og konferencer er et godt sted at drøfte videnskabelige problemer i en klinisk sammenhæng. Fremlæggelser registreres i porteføljen.

- Der planlægges 5-min. oplæg ca. hver 8. uge som led i afdelingens tirsdags konf.

4.8 Opgaver og forskning

Kan være opgaver med at indgå i udarbejdelse af kliniske vejledninger, patientinformationsmaterialer og litteratursøgning. Gennemførte opgaver registreres i porteføljen.

- Der planlægges 5-min. oplæg ca. hver 8. uge som led i afdelingens tirsdags konf.

5. Evalueringsstrategi

Målbeskrivelsen indeholder en detaljeret beskrivelse af de anvendte evalueringsmetoder samt bilag til brug for evaluering.

1. Porteføljevurderinger

2. Audit af materiale som journaler og kodninger
3. Observation af klinisk arbejde, herunder
  - a. Vurderingsskalaer
  - b. Checkliste ved struktureret klinisk observation
  - c. Checkliste til optælling af gennemført aktivitet
4. 360 graders evaluering
5. Godkendt U-kursus, godkendt tværfagligt kursus, proces- og resultat-evaluering ved hovedvejlederen af forskningsperiode.
6. Vejledersamtaler

Der er i skema anført oversigt og valgte evalueringsformer og for detaljeret gennemgang af evalueringsstrategier se målbeskrivelsen.

Skema over anvendte evalueringsmetoder

Porteføljevurdering	Logbog	71 kompetencer
<p>Indholdet i porteføljen vælges og samles af den uddannelsessøgende.</p> <p>Dele af porteføljen vurderes af vejleder ved vejledersamtaler. Den samlede portefølje vurderes og skal godkendes efter ½ og 1 år i introduktions uddannelsen, og efter hvert år i hoveduddannelsen.</p> <p>Det er afdelingernes egen vurdering om de vil vælge forskellige vejledere til de forskellige fagområder.</p>	Cases, valgt og bearbejdet af den udd.søgende (evt. med fokus på det der er mest relevant for den uddannelsessøgende)	53 i alt, fordelt med 2-3 indenfor forskellige pt. kategorier og kliniske situationer. Se målbeskrivelse og bilag 7.3.1
	“Critical incidences” valgt og bearbejdet af den uddannelsessøgende	
	Billeddokumentation for UL	100 gynækologiske UL-undersøgelser, Obstetrisk UL: 25 BPD, 25 CRL, 25 femurlængder, 25 vægtestimater
	Mundtlige præsentationer	Ja
	Undervisning af andre	Ja
	Litteratursøgninger	Ja
	Vurdering opgave med klinisk vejledning	Ja
	Vurdering opgave med patientinformation	Ja
Selvstudium	Ja	
<p>Audit af journaler</p> <p>Journal og kodninger udvælges tilfældigt. Alt materiale i en journal indgår</p>		20 i alt, fordelt med 5 indenfor forskellige pt. kategorier. Der er overvejende valgt audit af gynækologiske journaler. Det vurderes af afdelingen selv om audit foretages af vejleder eller af specialeansvarlig overlæge.
<p>Observation af klinisk arbejde</p> <p>Vurderingsskalaer og checklister indgår i de vurderinger, der er af de forskellige kompetencer i målbeskrivelsen. De vil således indgå i logbogen i porteføljen.</p>	<p>Vurderingsskalaer. Se tekst, der er to forskellige: én til "brede" kompetencer og én til procedurer (baserer sig på Region Nord)</p>	Alt det der ikke er detaljeret checkliste til
	<p>Checkliste ved struktureret klinisk observation</p>	UK-forløsning evt. flere, men det er vigtigt at overveje om det er velegnede procedurer at splitte op i enkeltfærdigheder, kan f.eks. laves på amnioninfusion, skalp-ph blodprøve, laparoskopisk sterilisation m.v.

	Checkliste til optælling af gennemført aktivitet	Suprapubisk blæredrænage, cystoskopi, rektoskopi, appendektomi, åbne/lukke abdomen, laparoskopiske indgreb (div.), diagn. hysteroskopi, hysterektomi, tubotomi, sapingektomi, resektion ovariecyster, ooforektomi, assisterede vaginale indgreb, cervicale procedure (konisation, biopsi, skrab), vag. gemelli forløsning, sektio, hastesektio, manuel placenta fjernelse. Se målbeskrivelse.
360 graders evaluering Anvendes til evaluering af "bløde kompetencer"	Se tekst	Midtvejs i hoveduddannelsen
Godkendt U-kursus og godkendte tværfaglige kurser	U kurser	30 dage (maksimum 210 timer)
	Tværfaglige kurser	Kursus i ledelse, administration og vejledning (modul II)
	Tværfaglig forskningsperiode med "Proces- og resultat evaluering ved hovedvejlederen"	3 mdr.
Vejledersamtaler		Ja

5.1 Portefølje

Porteføljevurdering til at vurdere godkendelse af uddannelsesforløb og samler alt hvad den uddannelsessøgende behøver for at dokumentere sit uddannelsesforløb. Mappen til porteføljen udleveres ved indledning til ansættelsen.

Logbogen er en del af porteføljen og hentes fra

http://www.dsog.dk/files/logbog_%20gyn_obs_godkendt_aug_2003.pdf

Checklisten, der danner grundlag for underskrifter i logbogen, udleveres ved indledning til ansættelsen. Portefølje indeholder: Logbog, registrerede og gennemarbejdede cases valgt af den uddannelsessøgende, billed-dokumentation for UL, deltagelse i kurser, læringsplaner / kontrakter, fortegnelse over arbejde: vagter, ambulatoriefunktioner mv., administrative funktioner (f.eks. vagtskemaplanlægning, arrangere audit mv.), uddannelses-funktioner: organisering af uddannelse, uddannelse af andre, mundtlige præsentationer med oplæg på lægemøder, konferencer mv., oversigt over læste artikler, litteratursøgninger, udarbejdelse af kliniske vejledninger osv.

Indholdet i porteføljen vil typisk være en mappe, men dele af den vil kunne opbevares elektronisk, være video osv.

Arbejdet med portefølje vil give en stor samling af materialer, hvoraf noget vil kunne og andet skal inddrages i vejledersamtale.

5.2 Porteføljevurdering af cases

Porteføljevurdering af cases anvendes til at gennemgå 23 journaler, der udvælges af den uddannelsessøgende indenfor områder specificeret i målbeskrivelsen (se afsnit 7.3.1)

Porteføljevurdering foretages af den uddannelsesansvarlig overlæge eller til de hovedvejledere eller daglige vejledere som han/hun har delegeret opgaven til.

- Porteføljevurdering foretages af din hovedvejleder

5.3 Observation af klinisk arbejde

Observation af klinisk arbejde anvender 3 forskellige varianter, der adskiller sig ved graden af strukturering

5.3.1 Vurderingsskala

Vurderingsskalaer bruges til at bedømme adfærd og komplekse færdigheder, hvor der ikke findes mere objektive målingsinstrumenter. Denne vurderingsskala anvendes ved observation af procedurer som operative, obstetriske og ultralydsmæssige færdigheder.

Definition af 5 kompetenceniveauer i logbogen:

Kompetenceniveau A. Har set, hørt eller læst om: Normalt vil det indebære, at man har overværet proceduren.

Kompetenceniveau B. Kan udføre proceduren under **nøje supervision** (ved operative indgreb vil vejleder typisk være på stuen evt. i vask)

Kompetenceniveau C. Kan udføre proceduren under **nogen supervision**. (Ved operative indgreb eller fødegangsarbejde vil vejleder typisk være orienteret med henblik på evt. assistance)

Kompetenceniveau D. Kan udføre proceduren **uden supervision**. Operative procedurer kan typisk udføres i vagten med vejleder på tilkald fra hjemmet.

Kompetenceniveau E. Kan supervisere og **undervise i proceduren** (Typisk skal kursisten have superviseret yngre kolleger 5 eller flere gange i proceduren).

Vurderingsskalaer der skal bruges til at bedømme adfærd og komplekse færdigheder ser således ud:

Fx. den uddannelsessøgendes måde at udrede xxxxx-patienter er:

Fuldt ud på det niveau man forventer af en speciallæge	5
I de fleste tilfælde på en speciallæges niveau, men der er nogle begrænsninger indenfor enkelte områder	4
Som oftest tilstrækkelig, men der er betydende mangler indenfor enkelte områder	3
Mangelfuld indenfor mange områder	2
Så mangelfuld at der kræves konstant supervision	1

5.3.2 Checkliste ved struktureret klinisk observation

”**Struktureret observation på fødefantom med checkliste**” anvendes ved kompetencer som forløsning ved skulderdystoci, vaginal forløsning af UK og kopanlæggelse. ”**Struktureret observation i klinikken med checkliste**” anvendes f.eks. også om kopanlæggelse og ved indgreb som kirurgisk ab.pro. Skemaer findes i checklisten og kan også ses i målbeskrivelsen afsnit 7.1.1-4.

5.3.3 Checkliste til optælling af gennemført aktivitet

Checklisten designet i lommeformat udleveres ved indledningen til ansættelsen. Checklister vil kunne danne baggrund for registreringer i logbogen.

- Godkendelse af checklister kan gøres af din hovedvejleder eller kliniske vejledere

5.3.4 360° evaluering

Metoden består i at lægen bedømmes af flere personer ud fra en rating skala, Bedømmerne skal have mulighed for direkte observation, hvilket giver en betydelig mere sikker bedømmelse end udtalelse fra en eller to vejledere. Evalueringer fra de forskellige bedømmere bliver samlet ind, middelværdier kalkuleret og helhedsbilledet bliver vurderet af den eller dem, der skal evaluere.

Skema til 360 grader evaluering fremgår af bilag 7.2.1 i målbeskrivelsen.

- 360 graders evaluering sker i indenfor de sidste 6 måneder af hoveduddannelsen

- Den uddannelsessøgende er i samarbejde med hovedvejleder ansvarlig for at udpege dem der skal foretage evaluering. Der anvendes specifikke skemaer, som indsamles af hovedvejleder. Den uddannelsesansvarlige overlæge eller anden sidestillet hermed og hovedvejleder giver feedback på evalueringen til den uddannelsessøgende. Ved behov kan andre indgå i evalueringen.

5.3.5 Vejledersamtale

En vejledersamtale er en samtale mellem den uddannelsessøgende og vejlederen af rådgivende og støttende karakter. Indsamling af materiale i porteføljen vil bl.a. indgå i vejledningssamtalerne. Den uddannelsesansvarlige overlæge har ansvaret for hvordan vejledersystemet organiseres. Der vil ofte være én eller to hovedvejledere og mange faglige vejledere.

5.3.6 Godkendte kurser

Deltagelse i kurser samles i porteføljen

6 Evaluering af den lægelige videreuddannelse

I introduktionsuddannelsen skal den samlede portefølje vurderes midtvejs, dvs. efter et ½ år og igen ved afslutningen, hvor porteføljevurderingen er afgørende for om introduktionsuddannelsen kan godkendes.

Den uddannelsesansvarlige overlæge er ansvarlig for porteføljevurderingerne, men kan vælge at medinddrage og uddelegere vurderinger af dele af porteføljen til andre herunder hovedvejlederen eller daglige vejledere.

Evaluering af den uddannelsessøgende vil foregå løbende i henhold til forløbsplanen afsnit 3.3.4 i dette uddannelsesprogram.

I speciallægeuddannelsens evaluering indgår **uddannelsesansvarlige overlæge, hovedvejledere og daglige vejledere**.

Den uddannelsesansvarlige overlæge varetager den administrative funktion af speciallægeuddannelsen. Den uddannelsesansvarlige overlæge skal sikre uddannelsesprogrammer for afdelingens typer af uddannelsesstillinger, og sikre at der udarbejdes individuelle uddannelsesplan for den enkelte uddannelsessøgende samt sikre at enhver uddannelsessøgende tildeles en hovedvejleder. Den uddannelsesansvarlige overlæge skal sikre at opnåede kompetencer bliver attesteret gerne ved uddelegering til hovedvejledere og daglige vejleder.

Hovedvejledere, der senior i forhold til den uddannelsessøgende, har en helt central rolle og pålægges ansvar for den praktiske gennemførelse af én eller flere uddannelsessøgendes forløb i afdelingen (typisk 1-3).

Hovedvejlederen skal kende uddannelsesprogrammet for det pågældende uddannelsesforløb og sammen med den uddannelsessøgende udarbejde en uddannelsesplan for uddannelsesforløbet og sikre at uddannelsesplanen bliver gennemført og om nødvendigt justeret.

Hovedvejlederen skal kunne anvende pædagogiske redskaber sammen med den uddannelsessøgende, fx læringskontrakter.

Daglig klinisk vejleder er enhver ansat læge i afdelingen. Efter delegering fra den uddannelsesansvarlige overlæge kan de daglige kliniske vejledere evaluere og attestere opnåelsen af enkeltkompetencer for de uddannelsessøgende læger

De daglige kliniske vejledere skal holde sig orienteret om uddannelsesplaner for afdelingens uddannelsessøgende læger, skal kunne anvende pædagogiske redskaber, fx læringskontrakter, yde daglig klinisk vejledning og give feedback samt efter aftale evaluere enkelte kompetencer eller delkompetencer og rapportere til hovedvejleder.

I hoveduddannelsen skal den samlede portefølje vurderes årligt ved afslutningen, hvor porteføljevurderingen er afgørende for om hoveduddannelsen kan godkendes.

Den uddannelsesansvarlige overlæge er ansvarlig for porteføljevurderingerne, men kan vælge at medinddrage og uddelegere vurdering af dele af porteføljen til andre herunder hovedvejlederen eller daglige vejledere.

En uddannelsesgivende afdeling bedømmes ved inspektorordningen. Oplysninger herom på <http://www.sst.dk/Uddannelse/Laeger/Inspektorordningen.aspx?lang=da>

- Der tildeles en hovedvejleder ved ansættelsens start. Hovedvejleder er i samarbejde med den uddannelsessøgende ansvarlig for at afholde introduktionssamtale indenfor den første måned i ansættelsen, m.h.p. at etablere et uddannelsesprogram, der tilgodeser, hvordan den uddannelsessøgende opnår de ønskede kompetencer. Der skal som minimum afholdes justerende samtaler hver ½ år.
- Ved fokuserede ophold varetager den ansvarlige læge for det pågældende område hovedvejlederfunktionen, f.eks i ultralyd er det den ultralydsansvarlige overlæges ansvar at sikre , at den uddannelsessøgende opnår de nødvendige kompetencer.
- Ved slutevalueringen deltager den uddannelsesansvarlige overlæge eller anden sidestillet hermed i slut-evalueringssamtalen.

7 Vejledning i den lægelige videreuddannelse

Vejledningen er baseret på samtalsystemet som angivet i " Vejledning og evaluering i den lægelige videreuddannelse" Sundhedstyrelsen 1998 http://www.sst.dk/Net_blanket/uddannelse.aspx

I den daglige vejledning vil indgå læringskontrakter.

Den uddannelsesansvarlige overlæge er ansvarlig for uddelegering af vejledning til andre, herunder hovedvejlederen eller faglige vejledere.

8 Afdelingsspecifikke bilag

Der henvises til:

- Introduktion til Gynækologisk obstetrisk afdeling (introduktionsprogram)
- Introduktion til Amtssygehuset i Herlev.
- Afdelingens hjemmeside på www.sundhed.dk